

18:1-20:27 Curățirea relațiilor

a) 18:1-30 Curățirea relațiilor sexuale

A treia subsecțiune a curățirilor cuprinde în special porunci de natură morală. Cea mai mare parte din secțiunea curățirilor (11:1-22:33) include curățiri exterioare, de ordin ceremonial. Însă în subsecțiunea de față (18:1-20:27) curățirile sunu în primul rând de ordin moral. Si cele mai multe dintre acestea se referă la curățirea relațiilor.

Capitolul 18 se focalizează asupra curățirii relațiilor sexuale și interzice cu desăvârșire:

- Incestul;
- Actul sexual cu o femeie în timpul necurăției ei;
- Adulterul;
- Homosexualitatea;
- Zoofilia.

Capitolul insistă pe prima interdicție și înșiruie toate rudele apropiate cu care evreul nu avea voie să întrețină relații sexuale, deci implicit, nici să se căsătorească. Dumnezeu a conceput sexualitatea ca pe un dar minunat: “De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa, și se vor face un singur trup.” (Gen. 2:24) În 1Corinteni 6:16, Pavel identifică expresia “se va lipi” cu însuși actul sexual. Deci actul sexual nu este un dar dat de Domnul omului din pricina copiilor. Dacă analizăm cu atenție Geneza 2:24 (care din punct de vedere cronologic apare înaintea cuvintelor din Geneza 1:28: “Creșteți, înmulțiți-vă și umpleți pământul...”), prima funcție a sexualității nu este conceperea copiilor, ci medierea unirii emoționale dintre cei doi. Cei doi vor deveni una. Actul sexual contribuie în mod substanțial la această unire. El devine o formă de manifestare a dragostei, formă care pecetluiește unirea emoțională a celor doi. Dumnezeu nu este împotriva plăcerii sexuale. El a inventat-o și în Cântarea Cântărilor ne îndeamnă să ne bucurăm deplin de ea, însă în cadrul legitimat de El: căsătoria.

Cel rău dorește să pângărească acest dar, să îl pervertească, spre nefericirea omului. Pentru a preveni pervertirea acestui dar, Dumnezeu așează în noi anumite reacții naturale, cum ar fi:

- O repulsie față de un act sexual cu o persoană de același sex;
- Repulsia față de un act sexual cu un animal ;
- Repulsia față de un act sexual cu o rudă apropiată.

Însă cel rău lucrează la distrugerea acestor reacții naturale ale omului, cu scopul de a perverti și batjocori minunatul dar al sexualității. Zoofilia și homosexualitatea contravin în mod flagrant scopului cu care a inventat Dumnezeu sexualitatea. Însă domeniul incestului trebuie abordat puțin diferit, mai ales cu cât există niște precedente în istoria binecuvântării. Este vorba despre faptul că, la începutul istoriei omenirii, înmulțirea oamenilor nu a putut avea loc decât prin căsătoria dintre rude apropiate (frate-soră, unchi-nepoată etc.) și situații asemănătoare celei ale lui Avraam și Sarei. (vezi Geneza 20 :12)

Dumnezeu are însă dreptul să așeze anumite rânduieli mai târziu, sau doar pentru o anumită perioadă a istoriei (ex. acceptarea poligamiei în Vechiul Testament). Dumnezeu a îngăduit incestul pentru prima perioadă a istoriei omenirii și apoi a început să îl restricționeze încetul cu încetul până la restricția finală din Levitic 18. Știm, de exemplu, ca incestul este socotit una dintre interdicțiile cele mai vechi în toate culturile.

În funcție de contextul omenirii, poate și de anumite lucruri pe care noi nu le înțelegem, Dumnezeu schimbă anumite rânduieli cu privire la sexualitate. Însă rânduielile care privesc esența sexualității nu sunt schimbate niciodată (de exemplu, Dumnezeu nu a îngăduit nici ăcar o secundă adulterul, homosexualitatea sau zoofilia).

În Levitic 18 a sosit momentul ca Dumnezeu să instaureze toate interdicțiile cu privire la incest. În mod cert, aceste porunci sunt date spre binele omului. El ne cunoaște sensibilitățile de conștiință și implicațiile dureroase ale unor căsătorii între rude apropiate. El știe mai bine ca noi cum vom reacționa noi în anumite situații. El apasă anumite legi în noi, și ignorarea lor înseamnă autodistrugere. De exemplu, în Levitic 18 găsim următorul argument: “Să nu iei pe sora nevastei tale, ca să îți faci necaz, descoperindu-i goliciunea alături de nevasta ta, cât timp ea este în viață.”

Dumnezeu știe cum suntem noi predispuși să reacționăm din punct de vedere afectiv față de anumite situații. Dumnezeu știe că dacă un bărbat se căsătorește cu două surori, va atinge niște resorturi foarte adânci ale conștiinței. Pur și simplu așa funcționăm noi. Să spunem că sunt doi frați sau doi prieteni foarte buni. Primul se îndrăgostește de o fată și începe o relație de prietenie cu ea. După o vreme, ei se despart. Să spunem că, imediat după aceea, al doilea frate începe o relație romantică cu această fată. Cum va reacționa primul frate din punct de vedere afectiv? Dacă ar fi fost vorba de alt băiat, ar fi fost mult mai ușor. Dacă este vorba de fratele lui, el va avea foarte probabil anumite reacții afective negative pe care nu și le va putea nici controla, nici explica. Dar ele vor fi acolo și vor afecta profund și poate pentru totdeauna relația cu fratele său. Explicați-mi de ce vor apărea aceste reacții... Din punct de vedere rațional, ele nu sunt justificate, deoarece cei doi s-au despărțit și fiecare a dat celuilalt libertatea să înceapă o altă relație. Este mai greu să explicăm aceste reacții. Însă mai important este să știm că ele există și că declanșarea lor afectează foarte mult relațiile interumane, relații pe care Dumnezeu vrea să le protejeze.

În Levitic 18 se repetă două argumente principale ce justifică interdicția incestului:

- Căci este goliciunea ta;
- Căci este goliciunea unei rude foarte apropiate;
- Este rudă de aproape cu cineva din familia ta de origine.

Versiunea NIV traduce altfel:

- Aceasta te va dezonora pe tine;
- Aceasta va dezonora o rudă foarte apropiată.

Aceste justificări par să facă aluzie la acele egitații ale conștiinței despre care deja am vorbit. Încerc să identific sensul cuvintelor: “căci este goliciunea ta”. Atunci când este o rudă foarte apropiată, se formează în mod natural o relație afectivă. Acest tip de relație este însă incompatibil cu o relație romantică, sexuală. Cei doi din Geneza 2:24 trebuie să se despartă de familia de origine pentru a întemeia o nouă familie. Problema este că nu poate întemeia o altă familie în familia de origine. Cred că trebuie să ne mai întoarcem puțin în Geneza și să mai medităm asupra versetului 24 din capitolul 2.

« De aceea

- Va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa și

- *Se va lipi de nevasta sa*

și

- *Cei doi vor deveni un singur trup. »*

Dumnezeu nu a dorit doar ca oamenii să se înmulțească, ci și ca familiile pământului să se înmulțească. El a dorit ca pământul să fie populat de familii care să Îi poarte Numele. Conform versetului din Geneza 2 :24, formarea unei noi familii presupune « părăsirea » familiei de origine. Relația cu soția este mai strânsă, mai profundă decât orice altă legătură de rudenie. Relația de căsătorie cu o rudă apropiată ar duce la formarea unei familii în cadrul unei familii.

Intre rudele apropiate se formează o anumită apropiere, o anumită relație de prietenie, anumite legături afective, și acest lucru se întâmplă tocmai pentru că toți fac parte din aceeași familie. După cum am mai spus, acest tip de relație din cadrul familiei nu se poate transforma într-o relație de căsătorie care ar duce la întemeierea unei noi familii.

Capitolul 18 este și o fereastră prin intermediul căreia putem privi spre degradarea societății canaanite : « *Să nu vă spurcați cu nici unul dintre aceste lucruri, căci prin toate aceste lucruri s-au spurcat neamurile pe care le voi izgoni dinaintea voastră.* » (18 :24) În mod cert, aceste necurății sexuale erau foarte răspândite în societatea canaanită. Pedepsa lui Dumnezeu era legitimă. Canaanul devenise un focar de infecție incurabil. Soluția cea mai bună pentru sănătatea spirituală a pământului era nimicirea acestui popor.

Gradul de răspândire a necurățiilor sexuale pare a fi un fel de barometru al degradării morale ale unei națiuni. Dumnezeu a pus în noi legi foarte puternice de respingere a incestului, homosexualității, zoofilei, adulterului, omorării pruncilor etc. Atunci când o societate percepe aceste păcate ca și normalitate și le practică pe scară largă, este un semnal de alarmă. Degradarea morală a atins cote foarte ridicate și aceasta înseamnă că judecata acelei societăți este aproape.

Este foarte important să înțelegem că aceste interdicții cu referire la sexualitate nu sunt niște capricii ale Creatorului, ci sunt date spre binele omului. Dumnezeu ne-a creat într-un anume fel și cu un anume scop. El a pus legi în noi și în universul din noi. Respectarea acestora duce la bucurie și împlinire, iar nerespectarea lor duce la durere și goliciune. Dumnezeu ne-a creat ființe sexuale. El ne-a dăruit darul sexualității. Acest dar a fost conceput de Dumnezeu cu scopul de a uni un bărbat și o femeie care s-au hotărât să întemeieze o nouă familie. Astfel, cadrul legitim și cadrul de practicare a acestui dar este căsătoria. Nerespectarea acestui cadru și a scopului inițial al sexualității se va întoarce ca un bumerang împotriva noastră. Legitățile așezate de Dumnezeu în noi vor reacționa spre durerea și nefericirea noastră.

Toate aceste practici sexuale interzise robesc și înjosesc ființa umană. Omul ajunge rob plăcerii sexuale și ajunge să facă lucruri cumplite pentru a obține din nou plăcerea. Plăcerea sexuală scade în intensitate, iar dorința sexuală crește în intensitate. Satisfacția sexuală din cadrul unei relații stabile, din cadrul unui cuplu sănătos este ceva cu totul străin. Sexualitatea devine doar un mijloc de procurare al plăcerii. Omul devine ca un animal dominat de instincte primare, iar sexualitatea pune stăpânire pe viața lui. Gândurile lui, planurile, energiile sale, timpul și acțiunile sale vor începe să graviteze în jurul unei idei fixe: obținerea plăcerii sexuale cu orice preț.

Astfel, omul ajunge să fie înjosit, să fie ca un animal, să fie plin de dorințe, dar fără posibilitatea împlinirii lor, să fie un scalv, să își piardă banii, timpul și relațiile de dragul unor noi clipe de plăcere.

Da, poruncile lui Dumnezeu sunt spre binele nostru, iar nerespectarea lor înseamnă MOARTE. Capitolul 18 nu este exhaustiv în ceea ce privește relațiile sexuale interzise. De

exemplu, nu ni se vorbește nimic împotriva lesbianismului. Ideea este să înțelegem că orice nerespectare a scopului inițial al sexualității și al cadrului legitim al acestuia îndeamnă necurăție sexuală. Din Geneza descoperim că există un cadru legitim și de protecție, și acesta este: o relație între un bărbat și o femeie care s-au hotărât să își unească destinele pentru a întemeia o nouă familie. Orice nerespectare a acestui cadru înseamnă necurăție sexuală. Astfel, relația sexuală premaritală, lesbianismul, fetișismul (stimularea plăcerii sexuale prin contactul cu anumite obiecte), poftirea unei femei, masturbarea, violul, pornografia și orice altă practică sexuală care nu respectă cadrul legitimat de Dumnezeu este o necurăție care va aduce durere și blestem în viața celui care o practică.

Dacă ne întoarcem puțin la incest, este important să amintim faptul că și legislația modernă este de acord cu Levitic 18. Descoperirile științifice au demonstrat că în urma căsătoriilor dintre rude de sânge apar mulți copii cu malformații. Dumnezeu ne-a lăsat consecințe vizibile incontestabile care să ne ajute să Îl cinstim și să Îi păzim poruncile date spre binele nostru. Este interesant faptul că legislația modernă interzice căsătoria între verișori de gradul I (din aceleași considerente), pe când Levitic 18 nu. Si într-adevăr, găsim în Vechiul Testament căsătorii între verișori de gradul I validate de Dumnezeu.

În mod cert, această observație ne călăuzește spre următoarea întrebare: care dintre poruncile din Levitic 18 mai sunt valabile în Noul Legământ? Cu siguranță că sunt valabile în primul rând valabile acele porunci care sunt explicit reînnoite în Noul Testament. Acestea sunt :

- Interdicția adulterului – 1Cor. 6 :12-20 ; Matei 5 :27-32 etc.
- Interdicția homosexualității : Romani 1 :26-27 ;
- Interzicerea căsătoriei cu nevansta tatălui : 1Cor. 5 :1 ;
- Interzicerea căsătoriei cu nevasta fratelui : Matei 14 :4 – deși acuzația adusă de Ioan este adusă în vremea Vechiului Legământ.

Lipsește interdicțiile cu privire la zoofilie și actului sexual în timpul menstruației, precum și cele referitoare la toate fațetele incestului. Dacă aceste interdicții nu sunt reînnoite în Noul Legământ în mod explicit, aceasta înseamnă că ele nu mai sunt valabile ?

Este important să observăm că nu descoperim în mod explicit în Noul Testament nici anularea lor. Însă în ceea ce privește componentele ritualice ale Vechiului Legământ, Noul Testament stipulează în mod direct desființarea lor :

- « *Nimeni dar să nu vă judece cu privire la mâncare sau băutură, sau cu privire la o zi de sărbătoare, cu privire la o lună nouă sau cu privire la o zi de Sabat, care sunt umbra lucrurilor viitoare, dar trupul este al lui Hristos.* » (Coloseni 1 :16-17)
- « *Pentru că, o dată schimbată preoția, trebuia numaidecât să aibă loc o schimbare a Legii.* » (Evrei 7 :12)
- « *...apoi zice : « Iată-Mă, vin să fac voia Ta, Dumnezeule. » El desființează astfel pe cele dintâi, ca să pună în loc pe a doua.* » (Evrei 10 :9)

Epistola către Evrei și alte texte din Noul Legământ ne arată cât se poate de clar că preoția, jertfele, interdicțiile alimentare, Sabatul, sărbătorile, curățirile ritualice ale trupului au fost desființate. Capitolul 18 din Leviticare în vedere însă domeniul general al sexualității și nu componente direct legate de Cortul Întâlnirii. Prezența unor modificări în acest domeniu ar fi trebuit specificată în mod explicit. Absența unor astfel de specificații ne face să credem că interdicțiile rămân valabile.

Nu cred că nimeni ar fi avut vreun dubiu în ceea ce privește perenitatea interdicției zoofiliei. Zoofilia contravine în mod flagrant scopului sexualității fixat de Dumnezeu în

Grădina Edenului. În ceea ce privește incestul, ne amintim că Pavel tratează relația dintre acel membru al Bisericii din Corint și soția tatălui său ca o relație de curvie inadmisibilă, fără să argumenteze prea mult părerea sa. Se pare că pentru Pavel interdicțiile privind incestul din Levitic 18 rămân la fel de valabile și în Noul Legământ.

Principiul despărțirii de familia de origine rămâne valabil și pentru Vechiul Legământ. Este logic să credem că restricțiile din Levitic 18 rămân valabile și din pricina faptului că în Noul Legământ se acceptă, din câte înțeleg eu, doar monogamia. Într-adevăr, în Noul Legământ avem doar exemple de căsătorii monogamice și avem pasaje care își au rostul doar într-un context monogam. Aceste pasaje sunt :

- « *Episcopul să fie fără prihană, bărbatul unei singure neveste...* » (1Tim.3 :2)
- « *Dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei singure neveste...* » (1Tim.1 :6)
- « *Eu însă vă spun că oricine își lasă nevasta, afară de pricină de curvie, și ia pe alta de nevestă, preacurvește și cine ia de nevestă pe cea lăsată de bărbat, preacurvește.* » (Matei 19 :9; vezi și Matei 5 :31 ; Marcu 10 :11 ; Luca 16 :18)

Expresia « *bărbat al unei singure neveste* », indiferent de sensul ei, include cu siguranță și interdicția poligamiei. Iar în ceea ce privește Matei 19 :9, dacă bărbatul se desparte de soția sa (înafară de pricină de curvie), el rămâne legat înaintea Domnului de soția sa. De aceea, dacă se căsătorește din nou cu altă femeie, preacurvește față de prima. Într-un context poligam, această afirmație ar fi total lipsită de sens, căci ar însemna că o a doua căsătorie înseamnă trădarea primei soții.

Vorbeam mai de mult de acele restricții pe care Dumnezeu le așează progresiv în istorie cu privire la sexualitate, pentru a se apropia cât mai mult de perspectiva edenică asupra sexului. În Levitic 18, Dumnezeu așează primele interdicții, iar în Noul Legământ fixează o nouă interdicție: aceea a poligamiei. Este logic să credem că interdicțiile anterioare au rămas.

Este interesant să readucem în acest context marea dilemă din Fapte capitolul 15. Părerea lui Iacov sună în felul următor : «De aceea, eu sunt de părere să nu se pună greutatea aceluia dintre Neamuri care se întorc la Dumnezeu, ci să li se scrie doar să se ferească de :

- Pângăririle idolilor ;
- Curvie ;
- Dobitoace sugrumate ;
- Sânge. » (Fapte 15 :19-20)

Lucrurile jertfite idolilor, sângele și animalele sugrumate țin de interdicții ceremoniale ale Vechiului Testament care s-au întipărit foarte adânc în conștiința evreilor. Neamurile nu erau chemate să respecte legi ceremoniale, însă, pentru a avea părtășie cu creștinii evrei, trebuia să le respecte conștiințele și să se ferească de lucrurile care li se păreau chiar inadmisibile. Însă atunci când am studiat cartea Faptele Apostolilor, ni s-a părut foarte ciudată plasarea curviei alături de cele trei deoarece aceasta ține de domeniul moral și nu de cel ceremonial. Atunci am mers pe ideea că alăturarea acestui element moral avea o funcție pedagogică, și anume : Neamurile trebuie să priceapă că mâncarea lucrurilor jertfite idolilor, animalele sugrumate și sângele erau la fel de grave pentru evrei, precum curvia, păcat acuzat de multe culturi.

Însă după ce am studiat Levitic 18, este posibil ca termenul de « curvie » din Fapte 15 să includă toate interdicțiile din Levitic. Astfel, neamurilor li se aduce aminte că Legea lui Moise conține și o parte morală ce rămâne valabilă. Și Neamurile erau împotriva furtului, crimei, adulterului, nedreptății, însă apăreau foarte mari diferențe în domeniul sexualității față de Legea Mozaică. Iacov le atrage atenția că Legea Mozaică este cea care definește ce este și

ce nu este curvia. Astfel, Fapte 15 ar fi pasajul care ar reinnoi în mod explicit în Noul Legământ toate interdicțiile privind incestul. Este o interpretare care mi se pare destul de logică, însă nu sunt 100% convins de ea.

Dar ceea ce îmi este clar este faptul că interdicțiile privind incestul din Levitic 18 sunt valabile și în Noul Legământ. Există o singură interdicție din Levitic 18 care îmi mai dă de gândit : « Să nu te apropii de o femeie în timpul necurăției ei, când este la soroc, ca să-i descoperi goliciunea. » (Levitic 18 :19) Această interdicție apare în formă incipientă în Levitic 15, iar acest capitol face parte din poruncile de curățire din secțiunea 11-15. Or aceste porunci sunt direct legile de la Cortul Întâlnirii și sunt de natură ceremonială. Această observație mă face să mă întreb dacă nu cumva această poruncă a fost valabilă doar în Vechiul Legământ.

Medicina secolului al XXI-lea ne ajută să înțelegem că actul sexual în perioada menstruației poate avea consecințe nefaste asupra sănătății femeii. De aceea, este logic ca bărbatul care este chemat să își iubească nevasta ca pe sine să se abțină de la actul sexual în această perioadă. Însă, în lipsa acestor informații, cum ar fi trebuit să se raporteze creștinii la această interdicție din Levitic 18 pe parcursul istoriei? Nu mă grăbesc să dau un răspuns, însă mă bucur că trăiesc în secolul al XXI-lea.

b) 19 :1-37 Curățirea relațiilor sociale și spirituale

Capitolele asemănătoare capitolului 19 sunt mai dificile de studiat. Capitolul 19 este o înșiruire de legi. Cele mai multe dintre ele sunt foarte clare și nu îți rămâne decât să le împlinești. Parcă este mai greu să comentezi pe marginea lor. Apoi, este destul de dificil să surprinzi logica înșiruirii lor. La un moment dat, ai impresia că autorul nu a ținut cont de o logicăecisă atunci când le-a înșiruit.

Vom încerca să grupăm seturile de porunci și să le comentăm pe rând.

I. 19 :1-4 Originea binelui vs originea răului

Autorul menționează mai întâi trei porunci din decalog :

- Cinstirea părinților ;
- Păzirea Sabatului ;
- Refuzul idolatriei.

Păzirea acestor porunci pare a fi cheia unei vieți de ascultare, iar încălcarea lor, originea răului din viață unui om. Un om este curtat de când este mic de bine și de rău, de Împărăția Luminii și de cea a întunericului. prima alegere pe care trebuie să o facă copilul are în vedere respectul față de părinți. Cei care cinstesc autoritatea părintească vor recunoaște cu ușurință autoritatea lui Dumnezeu, iar cei care se răzvrătesc față de părinți se vor răzvrăti cu nerușinare și față de Dumnezeu. Ascultarea sau neascultarea de părinți reprezintă unul dintre primele semne care evidențiază evoluția spirituală a individului. În cazul unor părinți credincioși, cinstirea acestora înseamnă implicit primirea învățăturilor sfinte. Să ne aducem aminte ce ne spune cartea Proverbe : « Fiule, păzește sfaturile tatălui tău și nulepăda învățătura mamei tale : leagă-le necurmat la inimă, atârnă-le la gât. Ele te vor însoți în mersul

tău, te vor păzi în pat și îți vor vorbi la deșteptare ! Căci sfatul este o candelă, învățătura o lumină, iar îndemnul și mustrarea sunt calea vieții. » (Proverbe 6 :20-23)

Deci primul pas pe care trebuie să îl faci un copil în alipirea de Dumnezeu este cinstirea părinților și ascultarea de aceștia. Al doilea pas îl reprezintă Sabatul. Copilul trebuie să învețe să îl caute pe Domnul, trebuie să își pună timp deoparte pentru a-L cunoaște pe El, pentru a medita la faptele și poruncile Domnului.

Tot cartea Proverbe subliniază importanța căutării lui Dumnezeu : « Fiule, **dacă** :

- Vei primi cuvintele mele,
- Vei păstra cu tine învățăturile mele,
- Vei lua aminte la înțelepciune,
- Îți vei pleca inima la pricepere,
- Vei cere înțelepciune,
- Te vei ruga pentru pricepere,
- O vei căuta ca argintul și
- Vei umbla după ea ca după o comoară,

ATUNCI (și numai atunci – c. n)

Vei înțelege frica de Domnul

Vei găsi cunoștința lui Dumnezeu.

Cunoașterea lui Dumnezeu este temelia ascultării de El. Însă cunoașterea Lui nu are loc spontan. Ea are la bază un intens proces de căutare și frământare din partea omului. De nouă ori insistă Solomon pe condițiile care trebuie împlinite pentru a găsi înțelepciunea : « ...dacă o vei căuta din toată inima ta... ».

Al treilea pas în procesul alipirii de bine este refuzul idolatriei. Copilul își cinstește părinții și pășește astfel în spațiul vieții, în spațiul binecuvântării. În acest spațiu, el își face timp pentru a-L căuta pe Dumnezeu și Acesta i se revelează. Însă în același timp și Satan îl curtează cu oferta Lui. Idolul este fie o imagine distorsionată a lui Dumnezeu, fie un substitut fals al Acestuia. Satan vine cu oferta sa și ea este simplă : păcatul. Însă, pentru a putea păcătui liniștiți, avem nevoie de un Dumnezeu care să ne accpete cu păcatul în brațe, adică avem nevoie de un idol. Cu ce se deosebeau idolii de Yahwe ? Erau ființe impersonale care nu cereau o viață de moralitate. Yahwe era un Dumnezeu personal care cerea împlinirea în amănunt a legii morale și o subordonare permanentă față de El. Deci, idolatria stă la baza unei vieți păcătoase. Cunoașterea lui Dumnezeu ne duce la scutare, pe când o imagine greșită despre El ne împinge la neascultare și ne ajută să ne complacem în păcat. Iată ce spune cartea Ezechiel : « *Fiul omului, oamenii aceștia își poartă idoli în inimă și își pironesc privirile spre ceea ce i-a făcut să cadă în nelegiuire. Să Mă las să fiu întrebat de ei ?* » (Ezec. 14 :2) Dumnezeu îi explică cu claritate lui Ezechiel faptul că idolatria i-a făcut pe israeliți să cadă în nelegiuire. Deci al treilea pas în alipirea de Domnul este refuzul idolatriei.

Care este originea binelui din viața unui om ? păi, și-a cinstit părinții, L-a căutat pe Dumnezeu și a refuzat idolatria. Care este originea răului din viața unui om păcătos ? Păi, s-a răzvrătit față de părinți, L-a sfidat pe Dumnezeu și s-a alipit de idoli.

II. 19 :5-18 Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși

Roadă alipirii de Domnul este ascultarea de El, iar « *ținta poruncii este dragostea.* » Roadă alipirii de idoli este neascultarea de Domnul, iar aceasta înseamnă vrăjmășie față de

semeni. În mod cert, versetul 18b este o sinteză a tuturor poruncilor enumerate începând cu versetul 5. Într-adevăr, ceea ce au în comun toate aceste porunci este faptul că se referă în mod direct la relația cu aproapele.

Este interesant faptul că aceste porunci sunt introduse de o reluare a unor reguli privitoare la jertfa de mulțumire. Ce caută din nou aici aceste jertfe de mulțumire? Există cel puțin două variante de interpretare. Prima susține faptul că pasajul cu jertfa de mulțumire ar trebui așezată în prima grupă de porunci pe care noi am intitulat-o « Originea binelui vs originea răului ». Într-adevăr, jertfa de mulțumire ne vorbește despre apropierea de Domnul, despre cunoașterea Lui și părtășia cu El. Regula pe care o evidențiază autorul în capitolul 19 insistă asupra atitudinii sfinte care trebuia să existe în inima evreului. El nu trebuia să împlinească un simplu ritual, astfel putând să își permită să banalizeze ceea ce era închinat Domnului. Nu, el trebuia să se raporteze la jertfă ca la ceva sfânt și trebuia să aibă în inima sa o atitudine sinceră de reverență față de Yahwe. Astfel, acest pasaj ne-ar vorbi tot despre originea binelui care constă în cunoașterea lui Dumnezeu. Iar Yahwe era cunoscut de evreu la Cort, prin limbajul jertfelor și când inima era sinceră și curată înaintea Domnului.

A doua interpretare susține faptul că acest pasaj introduce dragostea față de aproapele printr-un accent deosebit pus pe dragostea de frați. Prin jertfa de mulțumire, evreul învăța că cel care necinstește ceea ce este închinat Domnului va fi nimic din popor. Deci Domnul ține foarte mult la cinstirea unui lucru care Îi este închinat. Însă evreul își aducea aminte că întregul Israel fusese închinat Domnului. Astfel, nerespectarea fratelui din popor nu însemna altceva decât necinstirea a ceea ce a fost închinat Domnului. Iată ce ne spune Ieremia : « *Așa vorbește Domnul : « Du-te și strigă la urechile cetății Ierusalimului : « Așa vorbește Domnul : « Mi-aduc aminte încă de dragostea pe care o aveai când erai tânără, de iubirea ta când erai logodită, când Mă urmași în pustie, într-un pământ nesemănat. Atunci Israel era închinat Domnului, era cele dintâi roade ale Lui, toți ei ce mâncau din ele se făceau vinovați și venea nenorocirea peste ei », zice Domnul » (Ieremia 2 :2-3)*

Roadă așteptată de Domnul este dragostea, iar primul pas al dragostei este iubirea fratelui, motivată de faptul că acesta este închinat Domnului. Dragostea față de aproapele înseamnă a-i face bine indiferent de poziția lui socială și să nu îi faci rău indiferent de poziția sa socială. Am putea grupa poruncile în felul următor :

- a1) v. 10-12 Raportarea la bunurile materiale în relația cu semenul
- a2) v. 13-15 Să nu abuzezi de aproapele tău când te afli într-o poziție puternică
- a3) v. 16-18 Să nu îi faci rău nici cu gura, nici măcar în inima ta

Să le analizăm pe rând :

a1) v. 10-12 Raportarea la bunurile materiale în relația cu semenul

Îl iubesc pe aproapele meu dacă îi respect bunurile materiale și dacă îi dăruiesc din ale mele pentru a îi împlini nevoile. Dragostea nu fură, ci dimpotrivă, dăruiește celui lipsit și nevoiaș. Observăm că nu doar a u furan u înseamnă dragostea. Este adevărat că dragostea începe prin a respecta bunurile materiale ale aproapelui, însă aceasta este o dragoste adevărată doar atunci când ea își folosește propriile resurse pentru împlinirea nevoilor altora. Dragostea nu doar că nu face rău, dar face și bine atunci când este nevoie. De aceea, cine poate face un bine și nu îl face, nu iubește și înfăptuiește un păcat. Este interesant faptul că autorul începe cu latura pozitivă a dragostei: să nu strângi boabele care vor cădea din ei. Să le lași săracului și străinului.” Dragostea vede nevoia aproapelui și nu exită în a o împlini cu propriile resurse. Adevărata vindecare de hoție este trăirea în dragoste, după cum ne spune și

Pavel: “Cine fura, să nu mai fure, ci mai degrabă să lucreze cu mâinile lui la ceva bun, ca să aibă ce să dea celui lipsit.” (Efeseni 4:28)

Ceea ce mai observ din Levitic este faptul că prima manifestare a dragostei are în vedere nevoile de bază ale aproapelui, și anume nevoile trupului. Dragostea înseamnă o dăruire pentru împlinirea nevoilor aproapelui. Or, primele nevoi care trebuie avute în vedere sunt nevoile trupului său. A încerca să împlinim nevoile sufletului, neglijând pe cele ale trupului reprezintă un nonsense. Aproapele nu va recepta dragostea noastră. Există o tendință în creștinism pe care eu o denumesc spiritualism. Ea se referă la supralicitarea importanței nevoilor și aspectelor sufletești în detrimentul celor legate de trupul nostrum. Astfel, creștinul devine atât de preocupat de mântuirea sufletului cuiva, încât uită să îi dea o pâine când îi este foame și un pahar cu apă când îi este sete.

Dragostea are ochii deschiși asupra tuturor nevoilor aproapelui și știe că nevoile trupului nu pot fi neglijate.

a2) v.13-15 Să îl respecti pe aproapele tău chiar atunci când te afli într-o situație de putere

Într-adevăr, aceste porunci au în comun idea unei poziții de putere pe care ne-am putea afla față de aproapele nostru, care poate fi:

- Un angajat al nostru;
- O persoană cu deficiențe;
- Un inculpat/reclamant într-un proces.

Puterea este o vrajă a morții. Cu cât avem mai multă putere, cu atât ea ne stăpânește mai bine. Omul arată cine este el cu adevărat atunci când se află într-o situație de putere. Atunci când nu se află într-o astfel de poziție, el se poate feri de rău de frica pedepsei și nu din considerente morale intrinseci. Dar când nu mai există nimeni care să îl pedepsească, atunci putem ști cum este el cu adevărat.

Levitic 19 ne cheamă să îi tratăm pe oameni la felși să nu facem nici un fel de discriminare. Trebuie să credem în valoarea intrinsecă a ființei umane. Fiecare suflet este creat de Dumnezeu și prețios înaintea Lui, iar Creatorul nostru este un Dumnezeu nepărtinitor care nu caută la fața omului. El nu se lasă intimidat de diplome, bani etc, ci îi tratează pe toți la fel. Cei credincioși sunt chemați la un exercițiu asemănător. Noi, de regulă, ne lăsăm intimidați de diplome, de bani, de poziția socială, de frumusețea fizică, de inteligență și educație și facem diferențe între oameni. Pe unii îi considerăm mai valoroși și suntem mai atenți și mai respectuoși cu ei, iar pe alții îi considerăm mai puțin valoroși și ne comportăm mai rece și neglijent cu ei. Dumnezeu însă ne cheamă să fim nepărtinitori și să privim oamenii prin ochii cerului și nu prin filtrul valoric al firii pământești.

Dragostea adevărată a unui om nu se răcește atunci când el ocupă poziții de putere, dar nici nu se lasă intimidată de cineva aflat într-o astfel de poziție. Dragostea care izvorăște din Dumnezeu învinge atât vraja puterii, cât și teama pe care o provoacă aceasta.

Dragostea adevărată este tare ca piatra. Un om care își iubește aproapele rămâne vertical în fața presiunilor puterii și nu se lasă intimidat de amenințările acesteia. El nu poate face nedreptate semenului său și este gata să riște și să piardă pentru a rămâne corect față de cei din jurul său.

Cel care este plin de dragoste este și plin de putere, de o putere mai mare decât cea a celor aflați în vârful piramidei.

a3) 19: 16-18 Să nu îți faci rău nici cu gura, nici măcar în inima ta

Dragostea nu face rău aproapelui. Dragostea este împlinirea Legii. Dragostea din Levitic 19 nu face rău aproapelui și nu îl lasă:

- Să moară de foame;
- Nu îți fură din bunurile materiale;
- Nu îl asuprește;
- Nu îl exploatează;
- Nu îl discriminează;
- Nu îl nedreptățește.

Chiar dacă nu faci nici unul dintre aceste lucruri și chiar dacă nu îți faci un rău direct și palpabil aproapelui tău, totuși nu este de ajuns. De ce? Pentru că mai poți face ceva: fie să îl bârfești, fie pur și simplu să îl urăști în inima ta. Dumnezeu dorește ca totul să fie curat și umplut de dragoste. De aceea, El este interesat nu doar de ceea ce facem noi, ci și de ceea ce este în inima noastră.

Dumnezeu dorește în primul rând să eliminăm bârfa din viața noastră. Vorbirea de rău aduce atingere demnității aproapelui nostru și îl devalorizează înaintea interlocutorilor noștri (și indirect ne înalță pe noi în ochii acestora). Este interesant faptul că imediat după interdicția bârfei apare următoarea poruncă: “Să nu te ridici împotriva vieții aproapelui tău.” Oare să fie “banala” bârfă primul pas de ridicare împotriva semenului nostru? Oare să fie primul pas care va duce la moartea semenului nostru? Tot ce este posibil. Să ne imaginăm următoarea situație: un evreu trăiește într-un păcat; un vecin, în loc să îl confrunte, începe să îl vorbească de rău în tot satul. Vorbirea de rău îl devalorizează în ochii comunității care îl privește cu dispreț și judecată. Cel păcătos simte răceala comunității alimentată de vorbirea de rău. El vede de asemenea că nimeni nu îi vorbește deschis. Acest lucru îl determină să se răzvrătească și mai tare. Răzvrătirea îl împietrește și nu mai vrea să se pocăiască. În urmă, este omorât cu pietre. Într-adevăr, atunci când bârfești pe cineva te ridici cu adevărat împotriva vieții semenului tău.

Dar dacă nu ai voie să îl bârfești, atunci ce trebuie să faci atunci când îl vezi că păcătuiește? Versetul 17 ne descoperă că trebuie să îl muștrăm, însă nu oricum. Dacă o facem din ură, ne încărcăm cu un păcat și îl îndepărtăm de la pocăință; dacă însă o facem din dragoste și cu duhul blândeții, putem să îl câștigăm pe fratele nostru. Dumnezeu este foarte interesat de ceea ce este în inima noastră: “Să nu ții necaz pe copiii poporului tău; să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Levitic 19:18) De fapt, de acolo pornește totul. Dacă partea dinlăuntru este curată, atunci totul va fi curat, iar dacă partea dinlăuntru este murdară, atunci totul va fi necurat. Și aceasta este adevărata curăție și sfințenie pe care o vrea Dumnezeu. Noi trebuie să fim sfinți, precum Dumnezeu este sfânt. De fapt, noi trebuie să fim dragoste, după cum Dumnezeu este dragoste. Dragostea este ținta poruncii, dragostea este roada așteptată de Dumnezeu.

Toate curățirile levitice îi învățau pe evrei despre sfințenia lui Dumnezeu și despre necesitatea unei curățiri interioare. Acum în Levitic 19, evreii pricep mai bine ce înseamnă această curățire interioară, și anume: că întreaga inimă trebuie să fie umplută cu dragoste.

III. 19:19-31 Curățirea relațiilor spirituale

Acest pasaj este poate cel mai greu din capitolul 19. până acum, am întrezărit ceva din logica autorului. Finalul capitolului (v. 32-37) ne vorbește tot despre raportarea directă față de aproapele, și anume avem:

- Iubirea bătrânilor;
- Iubirea străinului;
- Iubirea partenerului de afacere.

Însă între versetele 16 și 32 autorul intercalează un pasaj cu alte tipuri de legi. Iată, pe scurt, conținutul acestui pasaj:

- Interdicția amestecului de rase și soiuri de semințe;
- Jertfa pentru adulterul săvârșit de o logodnică slobozită;
- Interdicția de a mâca roadele pomilor în primii 4 ani de stăpânire a țării;
- Interdicția cu privire la practicile oculte și idolatre.

Să comentăm pe rând aceste porunci și apoi să încercăm să descoperim eventuale legături între ele. Prima poruncă sună destul de ciudat: “Să nu împreuni vite de două soiuri diferite; să nu semeni în ogorul tău două feluri de semințe; și să nu porți o haină țesută din două feluri de fire.” O poruncă similară o găsim în Deuteronom 22:9-11: “Să nu semeni în via ta două feluri de semințe, ca nu cumva să întinezi și rodul seminței pe care ai semănat-o și rodul viei. Să nu ari cu un bou și cu un măgar înjugați împreună. Să nu porți o haină Țesută din felurite fire, din lână și în unite împreună.”

Această poruncă ar putea avea două rațiuni. Ar putea fi mai întâi o rațiune științifică, care să susțină protecția speciilor și prevenirea malformațiilor genetice. Iar apoi ar mai putea fi o rațiune de prevenire a idolatriei. Este posibil ca aceste practici să fi avut un rol important în diferite ceremonii ale culturilor păgâne. Astfel, poporul Israel este îndemnat să se ferească de orice practică idolatră a neamurilor dimprejur.

Plasarea pasajului cu logodnica tocmai aici mi se pare unul dintre lucrurile cele mai bizare din capitolul 19. În primul rând, să încercăm să înțelegem rațiunea acestei porunci. În Deuteronom 22:23-24 Dumnezeu poruncește pedeapsa capitală pentru infidelitatea în logodnă: “Dacă o fată fecioară este logodită și o întâlnește un om în cetate și se culcă cu ea, să îi aduceți pe amândoi la poarta cetății, să îi ucideți cu pietre și să moară amândoi: fata, pentru că nu a țipat în cetate și omul pentru că a necinstit pe nevasta aproapei tale. Să cureți astfel răul din mijlocul tău.” Dumnezeu tratează extrem de serios perioada de logodnă. Însă, dacă femeia este roabă și nu este slobozită încă, cei doi nu mai sunt pedepsiți cu moartea. Oare de ce? Oare legământul logodnei nu este la fel de important înaintea lui Dumnezeu, în ciuda pozițiilor sociale diferite? În Levitic 19:20 apare următoarea expresie: “roabă logodită cu un alt bărbat și ea nu a fost răscumpărată de tot sau slobozită.” Deci se pare că este vorba despre o relație dintre un bărbat sloboz și o roabă. Bărbatul vrea să o răscumpere pentru a fi soția sa. Dar încă nu a făcut-o. De ce? Poate nu are încă banii suficienți sau poate nu este încă destul de hotărât. Se pare că nerăscumpărarea în întregime a femeii este un semn că relația nu este încă atât de avansată. Într-adevăr, roaba nu poate deveni soția bărbatului sloboz, decât dacă ea este mai întâi răscumpărată. Bărbatul și-a exprimat intenția sa și a fost de acord. Însă

relația lor nu se îndrepta cu certitudine spre căsătorie, deoarece ea nu este încă slobozită. Din această pricină, și anume pentru că evoluția relației lor este încă incertă, infidelitatea în perioada de logodnă este pedepsită mai puțin aspru. Gravitatea păcatului este mai mică și nu este poruncită pedeapsa cu moartea. Bărbatul trebuie să aducă o jertfă pentru vină și i se va ierta păcatul săvârșit.

Este interesant să construim o paralelă între această situație și relația dintre Yahwe și Israel. Israel era rob în Egipt. Pentru a putea deveni soția lui Yahwe, Acesta trebuia să o elibereze mai întâi, să o elibereze din robia păcatului și din robia egiptenilor. Răscumpărarea finală are loc după a zecea urgie și poate și mai clar, după trecerea Mării Roșii, când poporul cântă din toată inima: “Toți locuitorii Canaanului leșină de la inimă. Îi va apuca teama și spaima; iar văzând măreția brațului Tău, vor sta mulți ca o piatră, până va trece poporul Tău, Doamne! Până va trece poporul pe care Ți l-ai răscumpărat!” (Exod 15:15b-16)

Dumnezeu își exprimase mai demult intenția de a se căsători cu Israel. Israel era însă rob și trebuia răscumpărat. Înainte ca răscumpărarea să fie completă, neascultarea lui Israel era tot un păcat, însă mai puțin grav. Cu cât Israel s-a apropiat mai mult de Dumnezeu, și cu cât relația cu Dumnezeu a devenit mai serioasă, cu atât neascultarea este mai gravă înaintea cerului.

De ce plasează autorul această lege tocmai în acest loc din capitolul 19? Este posibil ca acest pasaj despre jertfa pentru vină și logodnica nerăscumpărată să introducă al doilea set de porunci din capitolul 19, la fel cum jertfa pentru mulțumire introduce primul set de porunci. Într-adevăr, vom observa că a doua parte a capitolului 19 se focalizează asupra curăției în relațiile spirituale. Or, știm că în spatele practicilor oculte este Satan, iar ascultarea de acesta înseamnă infidelitate față de Dumnezeu. Deci, a doua parte a capitolului 19 insistă mai explicit decât prima pe ideea de fidelitate față de Yahwe. Și apoi, nu cred că este la întâmplare faptul că găsim la sfârșitul capitolului 2 aluzii la robia egipteană:

- “Căci și voi ați fost străini în țara Egiptului...” (v. 34b)
- “Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru care v-am scos din Țara Egiptului.” (v. 36b)

Aceste referiri la răscumpărarea din Egipt mă fac să cred că într-adevăr pasajul despre logodnica neslobozită este un pasaj introductiv prin intermediul căruia Israel este atenționat cu privire la noul statut și imensa responsabilitate față de relația cu Yahwe. Înainte de a dezvolta interdicțiile cu privire la practicile oculte, Dumnezeu le amintește faptul că, o dată răscumpărați, infidelitatea se pedepsește cu moartea.

Pasajul 19:23-31 se centrează pe interdicția practicilor idolatre. Avem mai întâi o poruncă ciudată: “timp de trei ani roadele pomilor să fie netăiate împrejur pentru voi, să nu le mâncați.” Nu cred că roadele pomilor erau spurcate în sine din pricina fărădelegilor canaanitilor. Ci cred că este mai degrabă vorba de un exercițiu pedagogic, și anume: Yahwe dorește să îl învețe pe Israel cât de mult a urât El practicile și cultura canaanită. În Levitic 18:25 Dumnezeu le spusese: “Țara a fost spurcată prin ele (păcatele canaanitilor)” Acest mesaj se adâncea în mințile evreilor printr-o înfrânare de patru ani de zile. Și imediat după acest pasaj urmează interzicerea practicilor oculte și idolatre atât de caracteristice culturii canaanite. Înfrânarea de patru ani de zile trebuia să îi învețe pe evrei cât de mult urăște Dumnezeu aceste practici și cât de adânc poate fi afectată o țară prin ele.

Interdicțiile din 19:26-31 trebuie înțelese în contextul practicilor idolatre ale popoarelor din jur. Nu cred că Dumnezeu are ceva cu moda (“Să nu vă tăiați rotund colțurile părului și să nu îi razi colțurile bărbii”), ci cred că aceste lucruri aveau semnificații oculte. Iată ce ne spune Isaia cu privire la practicile moabite: “Poporul se suia la templu și la Dibon pe înălțimi, ca să plângă; Moabul se bocește, pe Neba și Medeba toate capetele sunt rase și toate bărbile sunt tăiate.” (Is. 15:2)

Iată ce ne spune și Ieremia:

• *“Iată, vin zile, zice Domnul, când voi pedepsi pe toți cei tăiați împrejur care nu sunt tăiați împrejur cu inima, pe Egipteni, pe Iudei, pe Edomiți, pe Moabiți, pe toți cei ce își rad colțurile bărbii, pe cei ce locuiesc în pustie; căci toate neamurile sunt netăiate împrejur și toată casa lui Israel are inima netăiată împrejur.” (Ier. 9:25-26)*

• *“De aceea îmi jelește inima ca un fluier pentru Moab, însă jelește inima ca un fluier pentru oamenii din Chir-Hereș pentru că toate avuțiile pe care le-au strâns sunt pierdute. Căci toate capetele sunt rase, toate bărbile tăiate, pe toate mâinile sunt tăieturi de jale și pe coapse saci.” (Ier. 48:36-37)*

Putem afirma și faptul că dincolo de semnificațiile oculte ale acestor practici, Dumnezeu vrea să ne cinstim trupul și este împotriva automutilării (“să nu vă faceți tăieturi în carne...”)

Este interesant faptul că în mijlocul interdicțiilor practicilor idolatre și oculte găsim și următoarele două porunci: “să nu-ți necinstești fata, dând-o să fie curvă, pentru ca nu cumva țara să ajungă un loc de curvie și să se umple de fărădelegi. Să păziți Sabatele Mele și să cinstiți Locașul Meu cel Sfânt. Eu sunt Domnul.” (Levitic 19:29-30)

Ne aducem aminte încă din Exod 22:16-20 că Dumnezeu adesea asociază curvia fizică cu practicile oculte, tocmai pentru a ne deschide mintea cu privire la curvia spirituală. Lumea demonică esre reală. Exersarea acestor practici înseamnă curvie cu Satan și infidelitate față de Yahwe. Același lucru îl face Dumnezeu și în Levitic 19. Apoi, referirea la Sabat și la cinstirea Cortului Întâlnirii aduce aminte lui Israel de modul în care S-a revelat Dumnezeu și de modul în care ei Îl pot întreba. Oamenii apelează la ghicitorie, vrăjitorie, întrebarea morților de cele mai multe ori pentru că sunt nesiguri cu privire la viața și viitorul lor și doresc anumite răspunsuri. Israel însă trebuia să se încreadă în Iahwe și să Îl întrebe cu smerenie pe Acesta în locul în care El a ales să locuiască în mijlocul poporului Său. Dumnezeu nu le va oferi răspunsuri la toate întrebările, însă îi va încredința că El le va purta de grijă ca un Tată viitor. Deși viitorul este imprevizibil, ei nu trebuie să se sperie. Ei sunt în mâna lui Dumnezeu care face fiecare lucru frumos la vremea lui.

Dacă ar fi să tragem câteva concluzii în ceea ce privește a doua parte a capitolului 19, am putea afirma că tema centrală este curățirea relațiilor spirituale. Porunca cu privire la logodnica neslobozită ne atrage atenția gravității infidelității lui Israel după eliberarea din Egipt, iar porunca cu privire la roade ne descoperă ura lui Yahwe față de practicile oculte ale canaaniților. În lumina acestor două mari adevăruri, Israel este îndemnat să nu curvească cu Satan prin aceste practici, ci să Îl asculte pe Domnul în Locașul Său cel Sfânt.

În schimb, este foarte interesant finalul capitolului 19, care revine la tema iubirii aproapelui. Yahwe ne îndeamnă să ne iubim aproapele ca pe noi înșine, indiferent de poziția socială a celuilalt și indiferent de tipul de relație. În finalul capitolului, Yahwe insistă asupra dragostei în relația cu:

- Bătrânii;
- Străinii;
- Clienții sau partenerii de afaceri.

Marea întrebare este de ce revine autorul asupra temei iubirii aproapelui la sfârșitul capitolului. Să privim cu atenție structura capitolului 19:

1.19:1-4 Primii pași în alipirea de Domnul: cinstirea părinților, Sabatul, refuzul idolatriei

2.19:5-18 Rodul așteptat: iubirea aproapelui

3.19:19-31 Curăție în relațiile spirituale

4.19:32-37 Din nou despre iubirea aproapelui

Revenirea asupra temei iubirii ne poate atenționa asupra faptului că aceasta este tema centrală. Și cred că aceasta este tema centrală a capitolului, iar versetul 18 este versetul-cheie. În același timp, putem observa alternanța dintre tema curăției în relația cu aproapele și tema curăției în relațiile spirituale.

19:5-18 Curățirea în relația cu aproapele: dragostea!

19:19-31 Curățirea în relațiile spirituale: fidelitate față de Yahwe

19:32-37 Curățirea în relația cu aproapele: dragostea!

Oare ce dorește să comunice Dumnezeu prin această alternanță? Cred că este vorba despre un mesaj care să evidențieze importanța dragostei. Cred că noi reacționăm cu mai multă repulsie față de vrăjitorie și ocultism decât față de lipsa dragostei. Cred că noi considerăm mai degrabă infidelitate alipirea de alți dumnezei decât lipsa iubirii. Însă pentru Yahwe lucrurile par să stea altfel. El este dragostea, iar roada mult așteptată de El este dragostea. Sfințirea nu este un scop în sine, ci este o condiție necesară pentru rodirea dragostei. Ținta poruncii este dragostea. A fi fidel față de Yahwe înseamnă a trăi în dragoste. Iubirea de Dumnezeu înseamnă iubirea aproapelui. Lipsa dragostei este tot un act de infidelitate. Lepădarea iubirii înseamnă tot curvie spirituală. Ura, nedreptatea, egoismul țin de lumea lui Satan. Trăirea în aceste lucruri înseamnă părtășie cu Satan.

Capitolul 19 are o importanță cu totul deosebită în cartea Levitic. Cartea Levitic este o carte a sfințeniei. Ea insistă pe faptul că Dumnezeu este Preasfânt și nu poate locui împreună cu fărădelegea. Ea ne învață cum să ne apropiem de acest Dumnezeu Preasfânt și cum să trăim în prezența Sa. Toate curățirile din Levitic ne învață să lepădăm orice păcat și să ne păstrăm sufletul curat înaintea Lui. Levitic 19 ne învață că după dezbrăcarea de rău în mod obligatoriu urmează îmbrăcarea cu dragostea. Yahwe este dragoste și El urăște lipsa dragostei, ca toate celelalte necurății. A fi sfânt, precum El este sfânt, înseamnă de fapt a trăi în dragoste, după cum El este dragoste. Capitolul 19 din Levitic ne deschide mintea să pricepem că Dumnezeu cel Sfânt nu ne cere să fim niște asceți fanatici, ci niște oameni plini de dragoste. Mulțimea ritualurilor de curățire ar putea zugrăvi înaintea noastră pe omul sfânt, ca și călugărul cenușiu, posomorât, plin de răceală și izolat de ceilalți. Dar nu este așa. Omul sfânt după voia lui Dumnezeu este cel care trăiește printre oameni, plin de veselie și dragoste.

20:1-27 Pedepse capitale

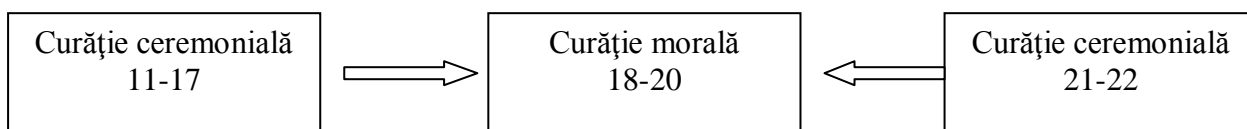
La o citire superficială, avem impresia că în capitolul 20 avem pedepsele pentru încălcarea poruncilor din capitolul 18, însă nu este chiar așa. În capitolul 20 găsim și pedepse pentru încălcările unor porunci din capitolul 19, și anume:

- Necinstirea părinților (20:9);
- Ghicitoria și chemarea morților (20:6);
- Slujba de medium (20:27).

Este adevărat faptul că majoritatea pedepselor din capitolul 20 vizează încălcări ale poruncilor din Levitic 18, dar nu putem spune că le are în vedere doar pe acestea. Levitic 20 este un pasaj unic în Scriptură. Nicăieri în Biblie nu găsim repetată atât de mult ideea de pedeapsă capitală. De fapt, Levitic 20 este o listă de pedepse capitale. Într-un fel, capitolul ar fi scurtat. În 18:29, Dumnezeu poruncise deja pedeapsa capitală pentru călcarea tuturor interdicțiilor din capitolul 18: *“căci toți cei ce vor face vreuna din aceste spurcăciuni, vor fi nimiciți din mijlocul poporului lor.”* De ce deci mai reia Dumnezeu o bună parte din poruncile din capitolul 18 și așează în dreptul fiecăreia pedeapsa cu moartea în caz de neascultare? Dumnezeu este un bun pedagog și știe cum funcționează mintea noastră. Știe că trecem cu ușurință peste lucrurile mărunte și că ne oprim atenția doar asupra celor mari. El știe că avem nevoie de repetiție pentru a înțelege importanța unui lucru.

În capitolul 20, Dumnezeu insistă în mod intenționat asupra pedepsei capitale, tocmai pentru ca noi să înțelegem cât de mult urăște El aceste păcate și ce efecte devastatoare au ele asupra vieții și comunității umane.

În capitolele 18-19 Dumnezeu poruncește curăția relațiilor. Este porțiunea din Levitic care insistă asupra curățirii morale și nu asupra curățirii ceremoniale. Și poate nu este întâmplător faptul că această subsecțiune este așezată în inima curățirilor ceremoniale. De fapt, curățirile exterioare trebuie să îi motiveze pe evrei să își curețe inimile și relațiile înaintea Domnului.

În capitolele 18-20 găsim adevărata roadă așteptată de Dumnezeu: relații sfinte. Trebuia ca celelalte curățiri exterioare să îi învețe despre sfințenia lui Dumnezeu și să îi ajute să dezvolte relații curate între ei. Curăția relațională cuprinde trei dimensiuni:

1. curăție în relațiile sexuale;
2. curăție în relațiile familiale și sociale;
3. curăție în relațiile spirituale.

În capitolul 20, autorul ne explică pentru care porunci este valabilă pedeapsa capitală. Descoperim faptul că pedeapsa capitală vizează mai mult anumite dimensiuni decât altele. Dacă ar fi să calculăm (cu aproximație) pentru cât la sută din poruncile dintr-un anumit domeniu este valabilă pedeapsa cu moartea, am obține următoarele procente:

1. relațiile sexuale 99%;
2. relațiile spirituale 70%;
3. relațiile familiale și sociale 5%.

Oare ce vrea Dumnezeu să ne învețe prin această disproporție? Pentru a putea răspunde la această întrebare, trebuie să clarificăm următorul lucru: de ce pentru unele păcate era poruncită pedeapsa capitală, iar pentru altele nu? Capitolul 20 nu este o listă exhaustivă a pedepselor capitale. Mai găsim pedeapsa cu moartea și pentru alte păcate: idolatria (vezi Deut.13), crima, blestemarea lui Dumnezeu, necinstirea orânduinelor de la Cortul Întâlnirii

etc. Dacă ar fi să le grupăm cumva, am găsi două elemente esențiale: viața umană și închinarea.

Viața - originea vieții (relațiile sexuale, necinstirea părinților) **Pedeapsa capitală**
-sanctitatea vieții (crima)

Închinarea – Dumnezeu (necinstirea Cortului) **Pedeapsa capitală**
-Satan (idolatrie, ocultism)

De ce pedeapsa capitală se referea în mod special la aceste domenii, și de ce nu pentru altele precum furtul, înșelăciunea, minciuna, atingerea de ceva necurat, bârfa etc.? Ne aducem aminte că în Levitic 4-5 am învățat o lecție paradoxală despre păcat: deși toate păcatele sunt extrem de grave înaintea lui Dumnezeu și merită pedepsite cu moartea, totuși unele sunt mai grave decât altele, având consecințe mai grele asupra individului și asupra comunității. Pornind de la această afirmație, este ușor să ne dăm seama că pedeapsa capitală ne atrage atenția asupra păcatelor celor mai grave pentru viața unui individ și a unei comunități.

La o primă vedere, pentru aceste păcate nu era iertare, pe când pentru celelalte da. Dar nu este chiar așa. Exemplul lui David este cel mai grăitor. Dumnezeu îl iartă de crimă și de adulter. Să ne mai aducem aminte de perioada lui Ieremia când poporul săvârșea adultere și crime, iar Dumnezeu le făgăduiește totuși iertarea dacă poporul are să se pocăiască. În Ezechiel 18 descoperim care este inima lui Dumnezeu față de păcătos, indiferent cât de mult s-a adâncit acesta în păcat: “Doresc Eu moartea păcătosului? zice Domnul Dumnezeu. Nu doresc Eu mai degrabă ca el să se întoarcă de pe căile lui și să trăiască?” (Ezechiel 18:23)

În Iosua descoperim faptul că Dumnezeu o iartă pe curva Rahav, apoi pe Gabaoniți și mai descoperim că El este gata și vrea să ierte întreg Canaanul dacă acesta ar fi dispus să se pocăiască. Atunci oare ar mai adevărat să formulăm pedepsele capitale în felul următor: dacă cineva face unul dintre aceste păcate și nu vrea să se pocăiască, să fie pedepsit cu moartea? Totuși, Scriptura nu le formulează astfel; și apoi, ce diferență ar mai între aceste păcate și altele? De exemplu, ce s-ar fi întâmplat în Israel cu o persoană care ar fi furat și apoi nu ar fi vrut să se pocăiască? În Israel nu existau pușcării. Și atunci, oare era acel om lăsat liber sau era pedepsit cu moartea pentru că necinstea Cortul Întâlnirii și călca în picioare soluția lui Dumnezeu pentru păcatul lui? Nu îmi aduc aminte de o astfel de situație relatată în Vechiul Testament, dar cartea Numeri mă face să cred că s-ar fi aplicat tot pedeapsa capitală pentru nepocăința de orice păcat. În Numeri 15:28-31 găsim următorul pasaj: “Preotul să facă ispășire pentru cel ce a păcătuit fără voie înaintea Domnului; când va face ispășirea pentru el, i se va ierta. Atât pentru băștinașul dintre copiii lui Israel, cât și pentru străinul care locuiește în mijlocul lor, să fie aceeași lege când va păcătui fără voie. Dar dacă cineva, fie băștinaș, fie străin, păcătuiește cu voie, hulește pe Domnul: acela va fi nimicit din poporul său, căci a nesocotit Cuvântul Domnului și a încălcat porunca Lui; va fi nimicit și își va lua astfel pedeapsa pentru nelegiuirea lui.”

Se pare că păcatul cu voia nu vizează un păcat anume, ci mai degrabă refuzul pocăinței, încăpățânarea de a nu se mai întoarce la Dumnezeu, persistarea cu bunăștiință într-o fărădelege. Din această perspectivă, pedeapsa capitală trebuia aplicată asupra oricărei călcări de lege, dacă respectivul nu vroia să se pocăiască.

Atunci, ce sens mai are lista cu pedepsele capitale din Levitic 20? Cred că ea ne atrage atenția asupra faptului că, în cazul săvârșirii acestor păcate, împietrirea inimii este atât de mare, încât pocăința este excepția care întărește regula nepocăinței. Dumnezeu știe că anumite cazuri, precum cele ale lui David, Rahav, Gabaoniților sunt excepții, iar regula este că cel care comite aceste fărădelegi se împietrește extrem de tare și nu mai vrea să mai audă de pocăință până la sfârșitul vieții sale. El devine însă un teribil focar de infecție pentru

comunitatea în care se află. Cartea Iosua ne dezvăluie cu claritate această lege a excepției. Canaanul era plin de practicile interzise în Levitic 20. Dumnezeu oferă cu răbdare și îndurarea chemarea la pocăință întregului Canaan. Dumnezeu intervine cu minuni și semne pentru a-și dovedi supremația asupra zeilor Canaanului și pentru a-i convinge pe Canaanii să capituleze. Cu toate acestea, marea lor majoritate se încăpățânează și, împotriva oricărei rațiuni, refuză să se pocăiască. Doar Rahav și Gabaoniții s-au pocăit dintr-o națiune întregă.

Dumnezeu, știind această lege a excepției, poruncește din start pedeapsa cu moartea în cazul acestor păcate. Excepția este lăsată în responsabilitatea Sa. Dacă vor fi cazuri asemănătoare celui lui David, Dumnezeu se va implica în mod direct pentru a se evita pedeapsa cu moartea și pentru a se oferi timp celui disponibil la pocăință.

Deci aceste păcate adunate în schema de mai sus sunt extrem de grave. Sunt mult mai grave decât altele, sunt cele mai grave păcate. Fiecare păcat ne desparte de Dumnezeu și deschide în noi o poartă lumii spirituale demonice. Lumea spirituală intră în noi și ne împietrește, devastează tot ceea ce este bun și ne umple de răutate. Apoi lucrează prin noi pentru a face rău celorlalți. Poarta poate fi mai mare sau mai mică mică, în funcție de natura păcatului. Lista cu pedepsele capitale ne deschide mintea să pricepem care sunt porțile cele mai largi prin care răul și lumea demonică invadează viața unui om și apoi viața unei comunități. Lista din Levitic insistă asupra a trei porți:

1. sexualitatea;
2. necinstirea părinților;
3. ocultism.

De ce aceste trei domenii reprezintă canalele cele mai largi prin intermediul cărora răul poate invada viața unui om și a unei comunități?

Ocultismul mi se pare mai ușor de analizat. Orice astfel de păcat ne deschide poarta spre lumea demonilor. Însă majoritatea oamenilor nu știu acest lucru. Ei nu fac păcatul pentru a se deschide lumilor spirituale. Deci deschiderea este inconștientă și, de aceea, mai mică. Însă în canalul ocultismului deschiderea spre lumile spirituale este voită și conștientă. Este absolut normal că acest păcat să reprezinte o poartă mult mai largă decât celelalte.

Necinstirea părinților vizează intrarea răului de timpuriu în viața cuiva. Răul ne curtează de când suntem mici. Cu cât intră mai repede în viața unui om, cu atât distrugerile sunt mai mari și consecințele mai grave. Cinstirea părinților reprezintă un cadru de siguranță și de apărare în fața invaziei celui rău. Copilul este dependent de părinți și a primit viață de la aceștia. De fapt, el este dependent de Creator și a primit viață de la Acesta. Părintele joacă în miniatură rolul Creatorului. Respectul față de părinte și acceptarea autorității acestuia este un pas important spre acceptarea domniei Creatorului în viața cuiva. Răzvrătirea față de părinți este un pas important spre răzvrătirea față de Creator. Necinstirea părinților îl face pe copil să iasă din cadrul de siguranță și protecție. El este încă mic și vulnerabil; invazia răului în viața unui tânăr poate fi catastrofală; el se află în procesul de dezvoltare, este perioada în care se formează sistemul de valori. Dacă acest sistem este cât de cât format, tot mai este speranță, în ciuda invaziei viitoare a răului. Dar dacă invazia este precoce, atunci sistemul de valori nu se va mai forma în direcția corectă. Tânărul va intra în viață fără un sistem de valori sănătoase. Consecințele vor fi dezastruoase și șansele de recuperare foarte mici.

Ne-a mai rămas de analizat ultimul domeniu: sexualitatea. De fapt, lista din Levitic insistă cel mai mult pe acest domeniu. Nivelul perversiunilor sexuale reprezintă un bun indicator al gradului de degradare al unei societăți. În același timp, practicile sexuale interzise reprezintă porți largi pentru invazia răului în viața unei comunități. Oare de ce? De ce sexualitatea, și nu furtul sau minciuna? Să încercăm să răspundem prin mai multe idei la această întrebare.

În primul rând, sexualitatea este un dar special, minunat, pe care Dumnezeu l-a dat oamenilor. Sexualitatea face posibilă taina familiei (*“cei doi vor deveni una”*) și taina procreării (*“creșteți și înmulțiți-vă”*). Este normal ca pervertirea unui dar atât de special să determine apariția unor consecințe negative extrem de mari.

Sexualitatea are implicații relaționale inimaginabil de mari (*“cei doi vor deveni un singur trup”*). În cadrul familiei, aceste implicații sunt pozitive. În alt cadru însă, ele sunt catastrofale. Apoi, este important de amintit faptul că Dumnezeu a pus în noi anumite instincte și legi foarte puternice: atracția față de o persoană de sex opus și repulsie față de alte așa-zise obiecte sexuale. Călcarea în picioare a acestor legi ale firii este pe de o parte un semn al dăcăderii totale, iar pe de altă parte, o fisurare aproape iremediabilă a sistemului de valori, o relativizare incredibilă a binelui și a răului. Șansele de recuperare sunt minime.

Și nu în ultimul rând, sexualitatea este direct legată de fidelitate. Fidelitatea este un element cheie în orice sistem de valori. Distrugerea acestei valori înseamnă distrugerea întregului sistem valoric al unei persoane. Dacă cineva calcă în picioare fidelitatea față de partener, sacrul legământ al căsătoriei, atunci ce garanție voi avea că nu va călca o prietenie, o înțelegere, contract etc în picioare? Fidelitatea față de partener trebuia să reflecte fidelitatea omului față de Creator. Cel care este gata să se dedice cuiva și să respecte legământul încheiat se va dedica mult mai ușor lui Dumnezeu și va fi gata să facă sacrificii mult mai mari pentru a rămâne credincios Dumnezeului de care s-a alipit.

Cred că am adus suficiente argumente pentru a demonstra motivul pentru care perversiunile sexuale, și nu furtul sau minciuna, reprezintă un canal principal de infectare a unei comunități.

În Vechiul Legământ, Yahwe poruncește pedepsirea cu moartea în cazul unor călcări de lege. Pedepsa capitală este justificată în Noul Legământ din două motive principale: primul are în vedere strategia preoției specifică Vechiului Testament. Yahwe dorea să cicerească marginile pământului prin mărturia unui popor (Israel) care trăia într-o regiune geografică precisă (Țara Canaanului). Pentru a avea impact asupra întregului pământ, mărturia lui Israel trebuia să fie fără pată, de excepție. De aceea, Yahwe veghea ca poporul Său să fie curat. Apoi, Yahwe era atotștiutor și nu avea nevoie de închisori (care s-au dovedit pe parcursul istoriei că fac mai mult rău omului), El cerea schimbarea pe loc a celui care a greșit. Dacă acesta se schimba în bine, era reprimat în comunitate; dacă nu, era omorât. Yahwe porunea pedepsa cu moartea doar în cazul situațiilor incurabile. El, Cel Atotștiutor, cunoștea faptul că acea persoană nu va reveni niciodată pe calea cea dreaptă, ci va continua să facă rău semenilor și va deveni un focar de infecție pentru comunitatea sa. Soluția cea mai bună era eliminarea sa. Yahwe, Creatorul și Judecătorul Universului, avea tot dreptul să facă acest lucru.

Alegerea pedepsei capitale în locul existenței închisorilor motivează mult mai puternic o națiune la curăție. Răul este în om și are o putere incredibilă. Frica de pedeapsă are un rol extrem de important în stăvilirea manifestării răului în om. Este absolut incredibil să vedem cum se manifestă aceiași oameni în contexte diferite. Oameni cuminți devin fiare în timpul războaielor sau în mijlocul mulțimii. Noi avem impresia că sistemul intern de valori stăvilește revărsarea răului într-o societate. Însă suntem naivi și ne mai amăgim încă cu ideea naturii preponderent pozitive a ființei umane. Istoria și studiile psihologice demonstrează însă că, de fapt, contextul coercitiv și frica pedepsei reprezintă adevărate stavile. Yahwe trebuia să păstreze curată o națiune de milioane de oameni. Frica de moarte este un instrument mai eficient decât privarea de libertate. Astfel de texte nu apar la întâmplare în Lege: *“Să-l ucizi cu pietre și să moară pentru că a căutat să te abată de la Domnul Dumnezeuul tău, care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei. Să se facă așa, pentru ca tot Israelul să audă și să se teamă și să nu mai săvârșească o faptă așa de nelegiuită în mijlocul tău.”* (Deut. 13:10-11)

Pedeapsa cu moartea este pe deplin justificată în cadrul unei societăți de un Dumnezeu Atotștiutor care vrea să mântuiască întregul pământ prin mărturia acelei națiuni. Și mai este un lucru important de adăugat vizavi de gradul de împietrire provocat de săvârșirea unor asemenea păcate. Prin natura lor, aceste păcate aduc o împietrire foarte mare. În cazul lui Israel, era un popor unic care a avut parte de o revelație specială. Israel a fost eliberat din Egipt prin minuni vizibile incredibile, a fost ajutat miraculos în pustie, a auzit vocea lui Dumnezeu la Sinai, a primit revelația Legii și a Cortului, a văzut nimicirea miraculoasă a popoarelor canaanite care se complăceau în aceste păcate. Comiterea unui astfel de păcat în urma unei astfel de revelații aducea cu siguranță o împietrire mult mai mare decât comiterea aceluiași păcat în contextul unei civilizații păgâne. Și mai există un lucru care amplifică gradul de împietrire în ceea ce privește comiterea unui astfel de păcat de către un israelit. Este vorba despre mărturia comunității. Dacă privim la istoria poporului Israel, pedeapsa cu moartea a fost aplicată prompt și corect doar în contextele în care majoritatea era fidelă lui Yahwe. Aceasta înseamnă că cel care ajungea să fie pedepsit cu moartea de regulă nu sfida doar revelația specială primită de Israel, ci și mărturia specială a unei națiuni binecuvântate. În cele din urmă, acel om sfida chiar pedeapsa cu moartea, cu privire la care era foarte bine informat. Împietrirea era cu adevărat extrem de mare, iar eliminarea focarului de infecție era cea mai bună soluție.

Al doilea motiv are în vedere revelarea corectă a lui Dumnezeu în Vechiul Testament. Dumnezeu este deopotrivă dragoste absolută și dreptate absolută. Există un echilibru între cele două laturi ale caracterului Său, iar noi, oamenii, avem mereu tendința de a supralicita una dintre laturi în detrimentul celeilalte. Fie propovăduim doar un Dumnezeu al dragostei și ne permitem să ne complacem în păcat, fie propovăduim un Dumnezeu rece și nemilos, neputând să ne apropiem cu bucurie de El. Dumnezeu a dorit să Se reveleze corect în Vechiul Legământ. În Noul Testament nu ne mai întâlnim cu pedeapsa cu moartea în sânul Bisericii și descoperim poruncă “Iubiți-vă vrăjmași” ca fiind valabilă în orice context. Aceste lucruri evidențiază dragostea Sa nemărginită. Dar dreptatea Sa nemărginită unde este oglindită? O descoperim la cruce, unde Hristos a murit pentru păcatele noastre. Astfel, există un echilibru între cele două. Da, Dumnezeu iartă orice, însă nu oricum; Hristos a trebuit să moară pentru cei nelegiuți. În Vechiul Legământ însă nu era descoperită jertfa Lui. Însă Dumnezeu trebuia să își reveleze deopotrivă dreptatea și dragostea. Societatea israelită trebuia să comunice în mod echilibrat cele două dimensiuni popoarelor din jur. Iertarea de la Cort vorbea despre harul și îndurarea lui Dumnezeu, iar pedepsele capitale și celelalte pedepse exprimau dreptatea și funcția de Judecător pe care o avea Creatorul. Vedem deci că pedeapsa cu moartea are un rol important și în revelarea corectă a lui Dumnezeu în Vechiul Testament.

Să revenim acum la analiza conținutului capitolului 19-20. În aceste capitole găsim porunci pentru curățirea relațiilor sexuale, sociale și spirituale. În capitolul 20 vedem lista pedepselor capitale care vizează în special relațiile sexuale și spirituale, dar nu și pe cele sociale. Cum să interpretăm acest lucru?

Relații sexuale - pedeapsa capitală

Relații sociale

Relații spirituale - pedeapsa capitală

Roadă așteptată de Dumnezeu este iubirea aproapelui și acest lucru vizează în primul rând domeniul relațiilor sociale. Însă omul nu poate dăruia adevărata dragoste din el însuși. El trebuie să se alipească de Sursa dragostei, Dumnezeu, pentru a putea dăruia această iubire aproapelui. Dar Nealipirea de Dumnezeu înseamnă alipirea de cel rău. Aceasta va duce ură, răutate, egoism și invidie în inima omului și aceste lucruri vor fi dăruite aproapelui. Canalele

principale prin care lumea demonică și răutatea ei intră în viața cuiva sunt sexualitatea și ocultismul.

Prima condiție a alipirii de Dumnezeu este tocmai sfințirea, adică dezlipirea de orice astfel de Canaan. Mesajul lui Dumnezeu în capitolele 18-20 pare să fie următorul: curățirile ceremoniale sunt un instrument pedagogic care au scopul de a vă motiva la o curățire morală integrală. Ea înseamnă curățirea relațiilor sexuale, sociale și spirituale. Roadă așteptată de Dumnezeu este iubirea aproapelui, iubire ce trebuie să guverneze toate relațiile sociale din Israel. Însă, pentru ca această roadă să poată apărea, este nevoie de o dezlipire totală de puterea întunericii, lucru care înseamnă mai întâi renunțarea la practici sexuale interzise și la ocultism.

Începe să mi se deschidă mintea cu privire la legitățile spirituale care funcționează în cadrul oricărei societăți. Dumnezeu dorește să zidească relații armonioase, întemeiate pe iubire și fidelitate. Diavolul dorește să vadă relații distruse, alienare și ură. Dragostea vine de la Dumnezeu și ura de la cel rău. Principalele surse ale care alimentează societatea cu răutate sunt perversiunile sexuale și ocultismul. În fiecare societate Diavolul își are slujitorii săi care promovează libertinajul sexual și ocultismul. Cu cât are mai mult succes în promovarea celor două "produse", cu atât răul se răspândește mai mult într-o societate.

Rolul sfinților într-o societate este și acela de a așeza principii morale sănătoase care să împiedice revărsarea răului în acea comunitate. De exemplu, scrierea capitolelor 18-19 a avut de-a lungul timpului un impact deosebit în viața multor popoare. Predicarea acestor principii de către evrei și creștini au așezat în multe epoci stăvilare puternice în fața revărsării răului. Chiar dacă națiunile care se numesc creștine au de fapt foarte puțini creștini autentici în ele, totuși au păstrat un anumit timp un respect față de principiile creștine. Acest lucru le-a ferit de multe rele și le-a adus binecuvântare și prosperitate. Însă acum multe dintre ele relativizează creștinismul și principiile lui și în mod special pe cele referitoare la sexualitate și ocultism. Care sunt consecințele? Le vedem cu ochii noștri: răul începe să se răpândească în societățile occidentale cu o tărie mult mai mare decât în trecut. Numărul divorțurilor, criminalilor în serie, perversilor sexuali, celor dependenți de droguri este în creștere. Și acesta este doar începutul.

Există un studiu care analizează nașterea, evoluția și sfârșitul diferitelor culturi sau societăți. Este interesant faptul că mereu se întrevine același tipar, iar acesta este simplu. Progresul a avut loc într-o societate în care erau așezate principii morale solide. După aceea, a urmat prosperitatea. Odată cu prosperitatea, principiile morale au început să fie relativizate. Oamenii devin imorali, libertinajul sexual amplificându-se mereu. Este interesant și faptul că perioada maximă de imoralitate coincide cu o perioadă de prosperitate. Însă prosperitatea este rodul generațiilor trecute care au avut un respect deosebit față de principii și valori. Odată cu creșterea imoralității, încep să apară tot felul de probleme sociale și economice. Este de fapt începutul sfârșitului. Societatea decade și se întoarce la sărăcie și este eventual cucerită de alte puteri străine.

Odată cu reforma lui Luther, Biblia a început să ajungă în mâinile oamenilor din centrul și vestul Europei. Au avut loc multe treziri spirituale și au fost mulți predicatori evlavioși. Societățile occidentale au fost hrănite cu principii morale biblice și apoi au avut loc perioade de progres și dezvoltare economică, unele țări atingând un nivel de trai foarte ridicat. Însă apoi a început perioada relativizării valorilor. Occidentul este acum în această perioadă. Problemele sociale au început deja să apară. Libertinajul sexual și ocultismul sunt în creștere. Conform tiparului, asistăm la începutul sfârșitului.

America a urmat același tipar. Prima colonie a fost formată din creștinii prigonți în Europa. Primii politicieni americani au avut frică de Dumnezeu și un respect deosebit față de Biblie, față de principiile creștine.

America a cunoscut apoi o ascensiune fără precedent în istorie. Procesul relativizării valorilor este acum de mult început în societatea americană. Este vorba tot de începutul sfârșitului. Oare să fie acum vorba de ultimul sfârșit, de sfârșitul istoriei? Nu știm, dar ne putem aștepta.

Dacă mă gândesc la o comunitate mai mică sau la o Biserică locală, și ea poate urma acest tragic tipar. Într-adevăr, o Biserică se supune aceluiași legități spirituale. Ea trebuie să știe că roada așteptată de Dumnezeu este dragostea. Dar dragostea vine doar de la Dumnezeu și ea se poate revărsa prin noi doar dacă suntem curați, adică dacă ne-am desprins din brațele celui rău. Sursele foarte puternice ale revărsării răului în relații rămân aceleași: libertinajul sexual și ocultismul. Dragostea nu poate apărea până când nu are loc o curățire fundamentală în aceste domenii. De aceea, orice Biserică trebuie să vegheze asupra acestor două domenii: sexualitatea și practicile idolatre. Ea trebuie să dea mereu învățatură cu privire la aceste două lucruri. Este adevărat faptul că practicile oculte sunt mai puțin răspândite în Biserici. Însă idolatria poate lua diverse forme: *cariera, banii, o mașină, familia, chiar lucrarea poate deveni un idol. Un astfel de idol împiedică revărsarea dragostei în relațiile din comunitate.*